

Společné prohlášení

Ústavu pro studium totalitních režimů, Muzea paměti XX. století, z. ú. a Platformy evropské paměti a svědomí

na podporu odstranění neodůvodněných rozdílů při trestněprávním postihu podpory totalitních ideologií 20. století

Ve dnech 12.–14. listopadu 2024 pořádal Ústav pro studium totalitních režimů, ve spolupráci s Úřadem vlády ČR a Muzeem paměti XX. století mezinárodní vědeckou konferenci k 35. výročí pádu komunistických režimů ve střední a východní Evropě na téma: (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu (jednotlivé příspěvky jsou dostupné na webu ÚSTR, odkazy jsou připojeny pod tímto prohlášením).

Jedním z výstupů konference byla obecná shoda na tom, že k řádnému vyrovnání s komunistickou minulostí v trestněprávní rovině nedošlo a stejně tak je i v dnešní době viditelná disproporce mezi postihem nacismu a postihem komunismu.

Zatímco vypořádání se s nacistickou minulostí a postih propagace či obhajování nacismu jsou plně funkční, v případě postihu a propagace komunismu to ani zdaleka neplatí.

Obě totalitní ideologie 20. století, tedy nacismus a komunismus, způsobily děsivé následky – miliony obětí a strašlivé dopady do životů jednotlivců i sociálních skupin. Dopady obou totalitních režimů jsou jasně viditelné i v současnosti a, minimálně v případě komunismu, mají i výrazný vliv na budoucnost světa.

V současnosti Parlament České republiky projednává vládní návrh novely trestního zákoníku. **Proto se obracíme na poslance a senátory Parlamentu ČR a na vládu ČR, aby v tomto zákonu konečně prosadili změnu, která umožní důsledný postih podpory a propagace jak nacistického, tak komunistického hnutí.**

Konkrétně navrhuje, aby byl upraven § 403 odst. 1 trestního zákoníku takto:

„§ 403

Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka

(1) Kdo založí, podporuje nebo propaguje nacistické, komunistické a jiné podobné hnutí, které směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.“

Níže podepsané instituce vyjadřují plnou podporu srovnání postihu propagace nacismu a komunismu a přijetí takové trestněprávní úpravy, která zajistí, aby trestní postih podpory a propagace ideologie nacismu a komunismu byly postaveny naroveň.

V Praze dne 10. února 2025

Ústav pro studium totalitních režimů

Muzeum paměti XX. století, z. ú.

Platforma evropské paměti a svědomí

Odkazy:

[\(Ne\)vyrovnání se s komunistickou minulostí: Den první](#)

[\(Ne\)vyrovnání se s komunistickou minulostí: Den druhý](#)

[\(Ne\)vyrovnání se s komunistickou minulostí: Den třetí](#)